SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY · **УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК**

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 97. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 23, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 23-го ТРАВНЯ 1990 Ч. 97 РІК XCVII

Не зважаючи на все — крокуймо вперед!

Рух за відродження в Україні УАПЦеркви став не тільки стихійним, але почав прибирати і стабільні форми. На сьогодні УАПЦеркву в Україні очолює канонічно повноправна ієрархія в складі п'яти єпископів. Розпочали адміністративну діяльність епархіяльні управління. Активною і творчою стає праця на громадсько-церковому відтинку. Ось уже понад рік діє Всеукраїнське Православне Братство ап. Андрія Первозванного. Тільки місяць тому відбувся установчий з'їзд українського православного жіноцтва, на якому покликано до життя і дії Всеукраїнське Православне Сестрицтво ім.рівноапостольної княгині Ольги. Розпочато заходи для об'єднання української православної молоді. Вже існують гуртки високошкільної молоді. Почав появлятися друком журнал „Наша Віра", патроном якого є Всеукраїнське Православне Братство.

Нарешті, все тіснішим стає контакт Проводу УАПЦеркви в Україні з ієрархією та провідниками і вірними УАПЦеркви у вільному світі, яка не тільки переховала ідею українського православ'я, але й збагатила УАКЦеркву в діяспорі вельми цінними духовними і культурними скарбами.

Все разом взяте не залишилось незауваженим недругами нашої святої Церкви, Церкви Київської. Москва скоро пригадала якою могутньою силою в минувшині українського народу була рідна Православна Церква. А тому, не зволікаючи, почала мобілізувати всі сили видимі і невидимі, користаючи не раз з каригідних засобів, як, для прикладу, очорнювання окремих мучеників і страдників нашої Церкви, її єпископів і вірних.

На чоло своїх заходів, що мали б стримати теперішній стихійний рух за відродження УАПЦеркви в Україні, Москва постановила зневтралізувати передусім ставлення Вселенської Царгородської Патріярхії до подій за відродження УАПЦеркви в Україні. На підтвердження цього вистачить згадати хоч би аферу недавнього голови Комісії міжнародних зносин Вселенської Патріярхії Митрополита Хризостомоса. Факт теперішнього „незацікавлення" Вселенської Патріярхії рухом за відродження УАПЦеркви в Україні підтвердила делегація Української Православної Церкви в Канаді (у складі Єпископ Юрій і о. д-р Степан Ярмусь), яка в березні цього року відвідала осідок Вселенської Патріярхії на Фанарі в Стамбулі. При кінці цих відвідин делегати зацікавились яке ж є ставлення Вселенської Патріярхії до руху за відродження УАПЦеркви тепер. Як ствердив це у розмові з нами о. д-р С. Ярмусь, делегація отримала таку відповідь: терен належить до засягу впливів (юрисдикції) Московської Патріярхії.

Може здаватись, що заіснувала ситуація, подібна до тієї, що її записано в анналах історії нашої нації й її Церкви в 1686 році, коли нашу Церкву було продано в московську неволю. Не заперечу, до цього прямує передусім наш традиційний недруг — Москва, яка мобілізує проти нас і нашої Церкви всіх і вся. Будьмо ж горді з цього, бо це свідчить, що відродження нашої Церкви святе і почесне діло.

Тож крокуймо далі вперед, крокуймо в тісному об'єднанні і зміцнені щирою любов'ю!

Ваш у Христі

† **Мстислав,**
Митрополит

Травень 1990 р.

В УКРАЇНІ ДОЗВОЛИЛИ РЕЄСТРУВАТИ ГРОМАДИ УАПЦ

Київ. — Тут, у вівторок, 15-го травня, в газеті „Прапор Комунізму" опубліковано роз'яснення ради у справах релігії при Раді Міністрів УССР про те, що „порядок реєстрації релігійних громад у СССР не вимагає від засновників релігійної громади заяви про їх бажання (чи небажання) підпорядковуватись певному релігійному центру". Це питання вірні мають вирішувати на свій розсуд. Вони можуть обрати для себе той чи інший існуючий релігійний центр, створити новий або діяти незалежно від будь-якого релігійного центру.

Однак у поясненні наголошується про необхідність вирішувати ці питання демократичним шляхом, без тиску на громадян, не перетворювати внутрішньоцерковну справу на справу політичну, не допускати загостреня між представниками різних національностей.

В повідомленні сказано, що найбільше надходить листів із запитами, як від громадян, так і від рад на місцях, „Чи можна утворити Українську Автокефальну Православну Церкву?" і відповідається, що юридичних підстав для відмови немає, але, мовляв, існує інструкція, що робити це повинні не окремі громади чи діячі, а собори, з'їзди, які мають бути скликані „в установленому порядку, на підставі ст. 10 положення про релігійні об'єднання в Українській РСР", яким повинні керуватися також і місцеві органи влади.

Опубліковано книжку Є. Сверстюка п.з. „Перебудова Вавилонської вежі"

Нюарк, Н.Дж. — Цього року з бібліотеки Прологу і Видавництва „Сучасність", ч. 190, з-під пера Євгена Сверстюка, у другому виданні, появилася 50-сторінкова брошура „Перебудова Вавилонської вежі" (Чорнобильська притча). Технічна редакція — Юрія Маївського.

Ця найновіша публікація — це філософічний трактат відомого на Заході правозахисника, вченого психолога, літературного критика, довголітнього в'язня совєтської системи — Євгена Сверстюка — сьогодні діяча Руху та голови асоціяції незалежної творчої інтелігенції. Метою авторської праці, — як про це пише сам Є. Сверстюк у „Слові до читача", — є відповісти на такі питання: „Куди йде людина без Бога? До чого привели тотальні експерименти XX віку над людиною, над природою, над усім, що несе в собі тайну творіння? Які уроки світові може дати країна, яка явилась перед нами притчею під іменем 'Чорнобиль'? Який урожай віщують зерна насильства і смерти посіяні в Україні за роки терору і геноциду?"

Брошуру цю — в ціні 2-ох дол. — можна набути у книгарнях та Видавництві „Сучасність", звернувшись на таку адресу: Sucasnist, Mr. Y. Smyk, 744 Broad Str., Suite 1116, Newark, N.J. 07102-3892.

Одеські судді почали „перебудовуватись"

Одеса. — Тут 20-го квітня працівники міліції, капітан Сергій Шайдур та лейтенант, прізвище якого залишилось невідомим, вдерлися до приватного помешкання активіста Руху Едуарда Скульського о 8-ій год. ранку, скрутили руки й доставили його до опорного пункту міліції на вулиці Челюскінців №30. Там капітан пред'явив Скульському протокол про адміністративне порушення, вимагав підписати, ображаючи Скульського та принижуючи його людську гідність. У протоколі Скульського звинувачували у веденні передвиборчої агітації 17-го березня.

В той день повноважних представників одеського філософського товариства Всеволода Лисенка та Едуарда Скульського не допустили на виборчу дільницю №6/39 Одеси для проведення спостережень за другим туром голосування під час виборів до Верховної Ради України і до місцевих рад. На знак протесту Скульський наклеїв на картон посвідчення громадського представника, написав, що його не допущено на вибор-

(Закінчення на стор. 4)

ФРОНТ СПАСІННЯ ВИГРАВ ВИБОРИ В РУМУНІЇ

Букарешт, Румунія. — Кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Дейвид Байндер інформує у числі з 21-го травня, що перемогу у парляментарних, перших демократичних виборах після усунення і страчення диктатора Ніколае Чаушеску, здобув Національний фронт спасіння, головні пости в якому займають колишні комуністи, які керували Румунією дотепер.

Ці перші після 50-років диктатури вибори відбувалися в атмосфері хаосу, але спокійно, пише згаданий кореспондент, хоч деякі політичні спостерігачі, румунські і західні, сподівались заколотів, а навіть зударів між поодинокими політичними групами, зокрема комуністами і антикомуністично наставленими організаціями, які домагаються закінчення комуністичного панування, а навіть заборони діяльности Комуністичної партії. Виглядає, що народ в загальному думає інакше. Дотеперішній президент, який займає цей пост від грудня минулого року, а раніше був високим комуністичним функціонером, Йон Ілієску, був переобраний на президента і за його кандидатуру голосувало 83 відсотки виборців. Фронт отримав в загальному 66 відсотків голосів і найбільше місць в Крайовій асамблеї і Сенаті, згідно з опінією західньонімецького інституту опитів „Інфас", який офіційно був спостерігачем ходу виборів. Більшість опозиційних політичних партій здобули відносно мало голосів і опинились тепер у зникаючій меншості в обидвох палатах. Така перемога фронту дає Й. Ілієску можливість формувати уряд згідно з його уподобанням.

Ще не всі голоси обраховані, а багато румунів не вспіли віддати свого голосу і продовжували стояти в чергах навіть тоді, як закрили голосуючі будки. Урядові особи заявили, що точніші інформації про вислідi перших виборів в Румунії будуть подані центральною виборчою комісією до загального відома в половині цього тижня.

Політичні спостерігачі і кореспонденти, які слідкували за ходом виборів кажуть, що демократичні партії, які за відносно короткий час зуміли здобути перемогу, наприклад, в Польщі, Чехо-Словаччині, Мадярщині і Східній Німеччині, не здобули ґрунту під ногами в Румунії, може навіть через свою бездіяльність, або брак політичної візії і брак людей з політичною заправою. З цього скористали комуністи, які нібито тепер засуджують режим Чаушеску, але, нема де правди діти, вони були співучасниками доконуваних ним злочинів над румунським народом.

УА Ветерани готуються до конвенції

Іст Гановер, Н.Дж. (А. Кейбіда). — 43-тя Крайова Конвенція Українсько-Американських Ветеранів (УАВ) відбудеться тут в днях 15-го до 17-го червня, в готелі Рамада Інн, при шляху ч. 10. 17-та Станиця УАВ з Пассейку влаштовує конвенцію. Сподіються участи делегатів з різних станиць УАВ в Америці.

УАВ була заснована як крайова організація в 1948 році у Філядельфії. Членство в УАВ є відкрите для ветеранів американських збройних сил. П'ять ветеранів можуть створити Станицю УАВ в своїй околиці. Також існує Жіночий Відділ УАВ.

В суботу, 16-го червня, відбудеться бенкет, під час якого буде заприсяжена нова Крайова Старшина УАВ. Головними промовцями під час бенкету будуть: конгресмен Дін Ґалло, підполковник Леонід Кондратюк (військовий історик) та стейтовий сенатор Френсис Мек Манімон. Представники різних ветеранських організацій та української громади є запрошені взяти участь у бенкеті.

За дальшими інформаціями слід писати на адресу: Eugene Sagasz, 35 Maple Hill Rd., Clifton, N.J. 07013, tel.: (201) 778-7284.

ОБРАЗА ПРЕЗИДЕНТА СССР — КРИМІНАЛЬНА СПРАВА

Москва. — Верховна Рада СССР затвердила 21-го травня законопроєкт про оборону чести президента, який був внесений на розгляд групою прихильників генерального секретаря ЦК КПСС і президента-диктатора Михаїла Горбачова 12-го травня, тобто коротко після першотравневих святкувань під час яких дійшло було до антиурядових, антипартійних і антигорбачовських виступів багатотисячної маси демонстрантів, які змусили М. Ґорбачова, його Політбюро і запрошених гостей, яким не випадало залишатися на трибуні над мавзолеєм В. Леніна, покинути святкування. Коротко після цього сам М. Горбачов, його найближчі прихильники і співробітники та контрольована Компартією преса, назвали демонстрантів „ребіліянтами" і обвинуватили їх у злочинній діяльності та намаганні змобілізувати півміліона ворохобників для штурмування Кремля і головної квартири КҐБ, тобто приміщення Лубянки.

Спершу законопроєкт, внесений, як загально здогадуються, за особистою пропозицією М. Ґорбачова, викликав застереження в багатьох членів Верховної Ради, які квестіонували чи часом президент СССР із спеціяльними повновластями не перетягає струни, бажаючи встановити кримінальний закон проти осіб, які тільки висловлюють свою думку голосно, відкрито, згідно з програмою перебудови і демократизації голошеної Ґорбачовим, особливо за кордоном дуже настирливо. Ніхто, очевидно, не сумнівався, що після коротких дебат законопроєкт буде прийнятий і стане законом після підписання його президентом.

Спостерігаючи за реакцією у Верховній Раді і в народі, кремлівські диктатори наказали дещо злагіднити згаданий законопроєкт і він у новій редакції звучить так: особи, чи групи осіб, можуть бути притягнуті до кримінальної відповідальности і покарані тюрмою, але тільки тоді, якщо образа президента СССР була висловлена у неприличний спосіб. „Я не думаю, що прийнятий закон є небезпечним", — заявив член Верховної Ради, інтерпретатор конституції Ігор Грязін з Естонії, який голосував особисто за прийняттям законопроєкту. Верховна Рада, на думку Грязіна відкинула цей параграф у законопроєкті, який давав би право прокураторам „розправлятися" з кожним і з кожною групою осіб, які критично висловлюються про політику М.Ґорбачова. Верховна Рада прийняла такої цілий ряд постанов про платні для президента і президентської ради та інші привілеї які ми користуються не відсьогодні кремлівські лідери. Деякі „парляментаристи" критично поставились до цих „підвишок" в обличчі трагічного стану совєтської економіки.

Згідно з новим законом до відповідальности будуть притягнуті також засоби масової інформації, якщо вони поміщуватимуть неправдиві і недоказані обвинувачення проти президента. Платня М. Ґорбачова від тепер становитиме 4,000 карбованців. Вийшовши на емеритуру президент СССР отримуватиме 1,500 карбованців. З цим пов'язані також інші привілеї, які викликають гостру критику в суспільстві.

В АМЕРИЦІ

ІЗ ЗМЕНШЕННЯМ ЗАГРОЗИ зі сторони Совєтського Союзу військові сили ЗСА почали вводити в життя деякі зміни. Летунство зосереджується на „гарячих місцях" Третього світу та плянує розміщення своїх сил так, щоб в результаті потреби швидко та ефективно засягнути. Одночасно змінює свою стратегію армія, яка перетворилася у силу швидкої реакції, яка базується в основному на американському континенті, але здатна негайно засягнути до будь-якої точки світу. Критикуючи намагання армії та летунства за рахунок зміни „сценарію" знову робити далекосяжні пляни, що власне є історичним завданням військових сил, прихильники різкого зменшення бюджету Пентагону впевнені у тому, що небезпека неспокою в Европі минула. Але навіть якщо військові сили мають підстави на зосередженні своїх частин на Близькому Сході, Азії, Латинській Америці та Африці, як потенціяльних аренах конфліктів, їх бюджетні пропозиції викликають цілий ряд питань. Відповіді на ці запитання визначатимуть не тільки вигляд військових сил ЗСА в наступному десятилітті, але й розміри бюджету Пентагону.

В НЕДІЛЮ, 20-ГО ТРАВНЯ, космічний телескоп Габбл вперше відкрив своє ґігантське око та післав на Землю чіткі ясні знімки віддалених зірок. Вчені були захоплені знімками, вказуючи на те, що вони втричі ясніші, ніж передбачалося. Як уже повідомлялось, телескоп був винесений на орбіту космічним кораблем „Дискавері" 25-го квітня, він знаходиться на віддалі 381 миль від поверхні Землі. Перша знімка зафіксувала скупчення зірок, які знаходяться на віддалі 1,260 світових років від Землі.

ДЕМОНСТРАЦІЇ НЕГРІВ в Бруклині не вщухають. Після того, як Кіт Монделло був визнаний невинним у вбивстві Юсуфа Гокінса, наступного дня в суботу, 19-го травня, до Бенсонгирсту прибуло понад 500 негрів на чолі з своїм проповідником Елом Шарптоном. Поліція, передбачаючи занепокоєння негрів, підсилена спеціяльними частинами щільно оточила демонстрантів, які провели там марш протесту. Подібні демонстрації пройшли в суботу і неділю в багатьох інших частинах Брукліну. Не дивлячись, на те, що ці негритянські демонстрації протесту проти рішення суду проходили у великому напруженні, поліції вдалося запобігти сутичкам. К. Монделло був визнаний винним у 12-ти другорядних звинуваченнях, серед яких є такі, як: насильство, дискримінація та незаконне володіння зброєю. Як відомо, К. Монделло був провідником групи підлітків, які напали на чорного хлопця та вбили його. Тепер К. Монделло загрожує ув'язнення терміном від восьми до 24-ох років.

ДОРАДЧА КОМІСІЯ З питань суспільної політики, що працювала під керівництвом президента консервативної організації Фундації „Геритедж" Едвина Фелнера, висловила суттєві сумніви у доцільності існування „Радіо Вільна Европа", яку фінансує американська влада. У звіті комісії пропонується зменшення дубльованих радіопередач „Радіо Вільна Европа" іншими американськими радіостанціями, або цілковите припинення її діяльности. Комісія запропонувала передати засоби і технічне обладнання „Радіо Вільна Европа" до розпорядження „Голосу Америки". Рада крайової безпеки повинна висловити своє рішення відносно цього питання до кінця травня. „Радіо Вільна Европа" підлягає Раді міжнародного радіомовлення, а „Голос Америки" Інформаційній агенції ЗСА. Голова Ради міжнародного радіомовлення дуже скептично віднісся до рішення комісії. Він заявив, що про закриття радіостанції ще дуже рано говорити тому, що вона користується великою популярністю серед слухачів, більшою, як „Голос Америки".

НАРАДИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ ПЕРЕДАЮТЬСЯ ЧЕРЕЗ ГУЧНОМОВЦІ

Київ. — Другий робочий день сесії Верховної Ради України 16-го травня розпочався під головуванням Миколи Гавриленка, заступника міністра геології СССР. Він запропонував обговорити порядок денний.

Однак, депутат Роман Лубківський, перш ніж обговорювати порядок денний, висловив обурення в імені Демократичного Бльоку тим, що сесія ігнорує вимоги численних виборців, які зібралися на площі перед приміщенням ВР і просять передавати через гучномовці на площу хід сесії. Головуючий якось зам'яв це питання, однак, невдовзі йому таки довелося повернутися до цього ще раз. Події ж відбувалися за певним пляном, а часом і непередбачено. Так, депутат Микола Поровський виступив від свого власного імени, тобто не від групи депутатів, і запропонував, у зв'язку з переходом до політичного плюралізму, відмовитися від ідеологічного диктату, забрати з залі засідань статую Володимира Леніна. Щоправда, робоча президія сесії навіть не ставила цієї пропозиції на голосування. Від Демократичного Бльоку вранці 16-го травня, виступив депутат Сергій Головатий. Він запропонував такі питання до порядку денного: щодо захисту населення від наслідків чорнобильської катастрофи; проблеми розвитку села як пріоритетний напрям розвитку народного господарства України; звіт Президії ВР УССР та Ради Міністрів про політичне й економічне становище України. Партапаратники хотіли ухвалити як основу проєкт порядку денного, що його підготував старий склад ПВР. Демократичний Бльок запротестував проти такої процедури, а вміжчасі, було оголошено, що секретаріят обрав своїм головою депутата Желібу.

Щодо порядку денного компромісовий варіянт запропонував депутат Володимир Івашко. З рядом пропозицій до порядку денного виступив народний депутат СССР Юрій Щербак, відомий не лише як письменник, а й як керівник Асоціяції „Зелений Світ" і послідовний дослідник чорнобильської трагедії. Його пропозиції були: про доцільність впровадження президентської форми правління в Україні і підготову всенародного голосування; у зв'язку з переходом на багатопартійну систему ухвалити відповідний закон; розглянути питання про наслідки чорнобильської трагедії; розглянути питання щодо сучасного стану економіки України; розглянути питання про виконання закону про мови в УССР; внести на розгляд питання ухвали закону про землю та місцеве самоврядування.

Депутат від Демократичного Бльоку Павло Кислий обґрунтував необхідність повного суверенітету України. Певним дисонансом прозвучав виступ Митрополита Вінницького Саввіна, представника новонайменованої Українською Православною Церквою південної філії Російської Православної Церкви. Дисонансом, бо в той час, коли відбувалося обговорення порядку денного, він виступив із звинуваченням в усіх смертних гріхах, як висловився Митрополит Саввін, „так званої Української Католицької Церкви", а також нового демократичного керівництва західних областей України. Депутат Володимир Сметанін із Дніпропетровського запропонував доповнити апаратно створену робочу президію двома юристами — Олександром Ємцем і Сергієм Головатим. Робоча президія відкинула цю пропозицію. Однак, після перерви головував на сесії депутат Іван Плющ, голова київської Обласної ради народних депутатів. На цьому засіданні депутат із Харкова Табурянський запропонував повернутися до відкинутого питання про передання сесії на площу, де зібралося багато людей з різних областей України. Слід сказати, що присутність тих людей на площі перед будинком ВР багатьох апаратних депутатів дратувала настільки, що навіть були пропозиції викликати озброєний загін і розігнати людей з транспарантами, гаслами і петиціями до своїх депутатів. Головуючий, підтриманий консервативною частиною депутатів, не дав Турянському закінчити читання заяви. Тоді на знак протесту депутати Демократичного Бльоку підвелися і сказали,

(Закінчення на стор. 4)

ЗУСТРІЧ З ГОСТЯМИ З УКРАЇНИ

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка та Українсько-Американська Фундація Охорони Здоров'я влаштовує в суботу,26-го травня, зустріч з гостями з України, які говоритимуть на тему: „Проблема народного здоров'я та допомога потерпілим у чорнобильській трагедії". Доповідатимуть: онколог, проректор Львівського Медичного Інституту, голова Українського Фонду Милосердя та Здоров'я, народний депутат і член Президії крайової ради Руху проф. д-р Борис Білинський і Михайло Павловський, хірург, ректор Львівського Медичного Інституту.

Директор бібліотеки ім. В. Стефаника у Львові, кандидат технічних наук, член Президії НТШ у Львові Михайло Лізанець говоритиме про бібліотеку НТШ у Львові та про загальний стан бібліотекарства на Україні. Зустріч відбудеться в домі НТШ 63 Четверта аве., між 9-ою і 10-ою аве. Початок о год. 5-ій по полудні.

У СВІТІ

ДОНАЛД ВУДС, БІЛИЙ журналіст і гострий противник апартеїду, життя якого було представлено у фільмі „Клич свободу" плянує повернутися до Південної Африки зі свого вигнання у Лондоні після того, як листовно отримав особисті запевнення безпеки, від президента Ф.В. де Клерка. Дейвид Брайсленд, співробітник і приятель Д. Вудса, цитував наступні слова з листа Ф.В. де Клерка: „Я хочу вас повідомити, що немає жодних заборон супроти Д. Вудса, ані жодних обвинувачень. Все ж таки я сподіюся, що Д. Вудс у майбутньому візьме до уваги дещо більш позитивну настанову до наших зусиль у справах переговорів щодо мирного полагодження". У зв'язку з цим Д. Вудс заявив, що він хоче повернутися до Південної Африки якнайскорше.

ЩОБИ ВІДВЕРНУТИ УВАГУ совєтських громадян від зростаючих щоденних економічних проблем, президент Міхаїл Ґорбачов, у неділю, 20-го травня видав наказ Верховній Раді СССР дозволити приватним особам будувати, купувати та продавати свої доми, як також мати можливість бути власниками землі, на якій ці будівлі стоять. Якщо ця вказівка М. Ґорбачова буде переведена в життя, то це буде зворотним кроком 70-літньої основної політики комунізму, що вся земля є власністю держави. Він також дав наказ створити приватний ринок житлового будівництва для виключного розгляду значної нестачі житлових приміщень в країні. Розглянувши це зарядження М. Ґорбачова деякі совєтські економісти попереджають, що це може змінити форму багатьох інших започаткованих змін в СССР, котрі одначе стали жертвою і задихаються економічною бюрократією, хронічними недостачами та сильним недовір'ям.

ЗГІДНО З ОПИСАМИ місцевих кореспондентів, емоційно незбалансований ізраїльтянин застрілив сімох арабів і поранив ще додатково з десяток, чим спровокував дуже поширені бунти на окупованих землях західнього берега ріки Йордан і в смузі Ґази. Прем'єр-міністер Їцак Шамір заявив, що він є „дуже вражений таким жорстоким злочином" і звернувся до арабів на окупованих землях не дати себе спровокувати до посилення будь-яких жорстоких акцій-відплат з цього приводу. На зважаючи на це, палестинські провідники встановили загальний страйк на окупованих землях, а один з них голосно виявив свої побоювання, що це може спровокувати посилення палестинських заворушень. Розпочалося це кровопролиття в місцевості Рішон ле Зіон сім миль на південь від Тель Авіву, де 21-літній місцевий мешканець жид, озброєний автоматичним крісом і вдягнений по-військовому, підступив до групи палестинців і почав стріляти, вбиваючи сімох арабів і поранивши біля дясяти.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс)
Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Кожна акція викликає реакцію

Почавши від британського прем'єра Марґарет Тачер яких шість літ тому і скінчивши на колишньому президенті Ричардові Ніксоні з-перед двох тижнів — усі хвалили Міхаїла Ґорбачова, як людину інтеліґентну, з добрими товариськими манерами, зручного політика, людину непересічної міри. Вартість громадсько-політичних і державних діячів виявляється на сумі їхніх діл. Прийшов Ґорбачов до влади з найпершою метою оздоровити хвору економіку. Розпочав від прочищування Політбюра від своїх противників. Своїми гаслами гласности і перебудови облегшив атмосферу, люди почали свобідніше думати й говорити. У цьому безумовно його заслуга. Але ні він ані ніхто інший не міг передбачити ці велетенські труднощі, які зростали з роками його, Ґорбачова, урядування. Вибухла несподівано революція проти комунізму, яка забрала від імперії шість її сателітних держав, членів Варшавського пакту. Настали гострі суперечки внутрі Компартії СССР, в якій створилися три табори: противників будь-яких змін по лінії демократизації (Їґора Ліґачова, — прихильників якнайшвидшої демократизації (Борис Єлцін) і льояльних супроти Ґорбачова рядових партійців за кулісами йде боротьба між військовою ґенерацією й цивільними інтелектуалами (Афанасьєв й інші). Коли люди позбулися страху — почали вимагати того, що прагне сама природа людини: свободи. Найпізніше анексована і найкоротше русифікована Литва перша рішила відірватися від Союзу з покликанням, на Ленінську конституцію, що давала союзним країнам „самостійницькі" права „включно до відділення". Ґорбачов від самого початку, ще супроти Азербайджану й Вірменії та особливо супроти Прибалтики прийняв політику збройної сили, якою хотів здушити в корені ті свободолюбні рухи. В числі журналу „ЮС Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 21-го травня ц.р. є вістка, що Ґорбачов так боїться вибуху національних рухів, що створив окреме 150,000 — не військове з'єднання, підпорядковане безпосередньо йому, з призначенням — розганяти масові демонстрації у різних країнах, де почався відосередковий рух.

Виринає сумнів: чи дійсно Міхаїл Ґорбачов таланoвий політик, який вміє достосовувати свою тактику відповідно до ситуації?

В останніх місяцях виявилися яскраво дві риси вдачі й світогляду Ґорбачова: надмірна амбіція і фанатичне єдинонеділимство. Особиста амбіція продиктувала йому придбати собі надзвичайні права й компетенції. Вони дозволяють йому, між іншим, проголошувати вийнятковий стан й висилати військо в будь-котру бунтарську частину Союзу. Але невже Ґорбачов, високоосвічена людина не розуміє, що наприкінці XX сторіччя не можна військовою силою і терором зберегти єдність такої величезної імперії, як СССР, з її мозаїкою країн і народів — насильно поневолених.

Американський професор польського роду, Збіґнєв Бжезіньскі, колишній дорадник президента Джиммі Картера у справах Крайової безпеки, знаменитий знавець історії, культури і відносин в Евразії, проголосив був у минулому році теорію: єдина можливість зберегти формально єдність імперії — у перетворенні її на конфедерацію дійсно незалежних республік. Межі федерації й конфедерації дуже розтяжні і можна різно розуміти їх. Бжезіньскі розумів дійсно, а не паперове, усамостійнення 16-ти складових частин СССР. На довшу мету така конфедерація ледве чи втрималась би, бо поневолені народи зненавиділи вже Московщину, однаково білу як червону, і запрагнули нічим і ніким необмеженої свободи. Але це був би, мабуть довгий і мирний процес. Коли б Ґорбачов пішов по лінії поради Бжезіньского — він повинен би йти назустріч свободолюбним національним рухам. Якби він касував був створений монструальний „парлямент" із згори заґарантованою там більшістю російських комуністів, — погодився на державну верхівку із свобідно обраних діячів і не втручався у справи Церкви, культури, власної господарки та господарсько-культурних зв'язків із Заходом, то не було би масових ворожих демонстрацій, не грозила би справжня громадянська війна. Але Ґорбачов вибрав шлях „сильної руки" — оперся на збройній силі, якою прагне зберегти „єдину неподільну".

Не треба бути пророком, щоб знати, що воно не вдасться, тому, що — як сказано вище — національні рухи — це не єдина проблема СССР. Кожна акція породжує реакцію — це перший закон соціології. Переконався про це румунський Ніколае Чаушеску і болгарський Теодор Живков і східньонімецький Еріх Гонекер, не кажучи про сотні прикладів із всесвітньої історії. І переконається Ґорбачов. Він повів політику на дуже коротку мету; на дальшу мету — самогубну.

Михайло Кучер

НЕСПОДІВАНИЙ ЗРІСТ ЗЛОЧИННОСТИ В ПОЛЬЩІ

Польща перестала бути поліційною державою, має свого національного прем'єр-міністра. Дещо поліпшилося економіка. В крамницях появилось м'ясо, м'ясні вироби і навіть недавно легендарна ковбаса, але одночасно несподівано побільшилася злочинність в порівнянні з недавнім минулим. Кількість зголошених злочинів побільшилася на 28 відс. у порівнянні з минулим 1989 роком. Кількість злочинів дуже побільшилася в Румунії, Мадярщині і взагалі у всіх вчорашніх братніх соціялістичних країнах. У Чехо-Словаччині проголошено амнестію, випущено з в'язниць біля 20,000 в'язнів, які досить оригінально відсвяткували звільнення-знищили двірці більших чеських міст.

Загально думали, що з припиненням поліційної держави зменшиться кількість злочинів. Сталося навпаки, того не передбачили соціологи і демографи. Виявилося, що свободу люди розуміють різно. Для більшости свобода — це відсутність моральних законів, релігійних заборон Нагорної Проповіді. Люди почали менше боятися і тому роблять більше злочинів, бо не сподіваються гострого покарання.

У Мадярщині кількість злочинів побільшилася на 21 відс. у порівнянні з минулим роком. Соціологи і демографи мають вважливе завдання вияснити такий феномен. До того треба додати релігію з її категоричними наказами Нагорної Проповіді. До того доходить економічний чинник. Монолітична держава під комуністичним контролем несподівано хутко розвалилася. Людина перестала боятися. Шлях до капіталізму виявився теж нелегким, постав великий зріст безробіття, нерівність у приходах і зарібках. Людина, позбавлена контролі партії, опинилася без керівництва, без опіки держави, має виявити свою ініціятиву, сама думати про свою долю і має сама собі ставити моральний бар'єр — можна і не можна.

Сьогодні в Польщі при кожній нагоді говориться про те у кого вкрадено авто, вкрадено вітрове скло, вкрадено з авта батерею, радіо, або й колеса, у кого сплюндровано помешкання. Люди з поспіхом вставляють ґрати на вікна (те саме в Америці), подвійні замки з приладами, які повідомляють про вламання в помешкання. Жителі дещо заможніших кварталів запровадили нічні патролі, щоб стерегти авта і помешкання.

У минулому 1989 році у Польщі зроблено 441,486 злочинів. А в 1988 344,486. 1989 р. у Польщі з її 37 млн. населення було 556 вбивств і 9,000 нападів з метою грабунку. Кількість злочинів нагло побільшилась у листопаді минулого року, коли припинено контроль цін. Тоді вломання до помешкань з метою грабунку досягли 171,156. Грабують крамниці, які продають харчі навіть двічі на тиждень. Спеціяльно крадуть м'ясо, каву, цукор, ковбасу, м'ясні консерви. Якщо найдуть — то радіо, телевізію. Але найчастіше крадуть муку й цукор.

Ніхто не хоче бути полісменом. Поліцію або ненавидять, або відносяться до неї байдуже. За комуністичного режиму в Польщі міліція мала 92,000 службовців. За нового уряду Мазовецького залишилось яких 20,000. Люди не признаються, що служили в міліції, а зменшена кількість службовців не може дати людям належну охорону. Мокотов це частина Варшави, має 200,000 населення і тільки одно патрульне поліційне авто вночі. Варшава має 5 відс. населення країни і 16 відс. злочинів. Чому так? За комуністичного режиму міліція і місцеве КҐБ звертали головну увагу на боротьбу з дисиденством, на вивчення спеціяльних відділів для боротьби з демонстраціями. Міліція ніколи не навчилася способу нормального провадження слідства. За комуністичного режиму тортурами вимушувано признатися до злочину, навіть до такого, якого не було.

Тут також грає ролю алькоголь. Алькоголізм у Польщі визнано більш небезпечним як наркоманія. 80 відс. ґвалтувань і збройних грабунків зроблено в п'яному стані. Проституція у середніх і вищих школах Польщі залишається також тяжким спадком після комуністичного режиму. Студентки літом спокійно заробляють проституцією на навчання в майбутньому році.

Спортові активісти в Україні на перехресті думок

Омелян Твардовський

БАРИКАДИ НА ШЛЯХУ ДО СТВОРЕННЯ НОК УКРАЇНИ

II.

Як і у всіх інших ділянках сучасного життя українського народу, спортові активісти й самі спортовці опинилися на перехресті думок, щодо створення Національного Олімпійського Комітету України. Йдеться, очевидно, про двоподіл: національно свідомі спортові кадри, що прагнуть негайно створити НОК України та з другої сторони чужий, колонізаторський елемент і їхні безхребетні місцеві слуги, що брутально намагаються затримати сталінсько-сусловсько-брежнєвські часи. Ці останні не шкодують сили для того щоб затримати спортових майстрів України на службі Росії, щоб вони не змогли стати панами своєї долі. Саме з цих ворожих кіл вийшов недавно проєкт статуту так зв. Олімпійського Комітету України (цей крок був зроблений під великим натиском національно свідомих спортових кадрів), що був опублікований в офіційній пресі. Вже сама назва цього новотвору говорить, що це новий винахід окупанта яким прагне ще раз обдурити, тепер вже тільки тих з хохлацького табору. З проєкту цього горе-статуту, ясно й недвозначно виходить, що цей ОКУ, фактично мав би завдання бути філією НОК СССР, так, як це є з КПбУ, комсомолом і усіх без вийнятку ділянках життя в Україні.

Якщо ОКУ має готувати спортсменів для збірної команди СССР, то це вже не комітет, а городнє страхіття, — писав недавно в київській „Спортивній газеті" Є. Ракін з Києва. Цей же автор, дальше зазначив, щоб створення повноцінного НОК України варте максимальних зусиль. А „косметичний ремонт", системи що її запропоновано, від самостійности й незалежности ОКУ нічого не залишає.

Опублікований проєкт статуту ОКУ обурив широкі верстви свідомих українських спортовців й спортових діячів та тренерів. Ось, що про нього написали в київській „Спортивній газеті" в числі з 17-го квітня 1990 року Р. Швед з міста Каменець-Подільський і В. Олійник зі Львова.

Уважно вивчивши запропонований проєкт Статуту, особливо статті першу і другу, зрозумів: це ще одна чергова апаратна гра для створення тепленьких містечок для деяких осіб. Чому складачі проєкту мають нас за дурнів? Адже для проведення Олімпійського Дня України (а більше, як видно з проєкту , ОКУ займатися буде нічим), створювати цю організацію немає сенсу. Тому пропонує останній абзац другої статті зформулювати так: „...та іншими спортивними організаціями бере участь у підготові спортсменів республіки до участі в Олімпійських іграх та справедливому відборі їх, у відповідності зі спортивними критеріями, до складу „Олімпійсьої Збірної Команди України". Тільки за цієї умови ОКУ буде потрібен, — закінчив Р. Швед.

Ще більш промовисту статтейку в цьому ж числі „СҐ" п.з. „Придивіться до цих абревіатур", написав львів'янин В. Олійник. Після порушення справи спортового видання російською мовою в Запоріжжі, Олійник звернув свою увагу на проєкт Статуту ОКУ. Він писав: „...прочитав я у „СҐ" проєкт („так званого" писати не буду, бо так пишуть, коли скреготуть зубами, а я пишу з болем у серці) статуту Олімпійського комітету України. „Чухраїнці, чухраїнці", — сказав би Остап Вишня. І не соромно хлопці, га? НОК, СРСР і ОК УРСР. Придивіться до цих абревіатур. У Союзі є одна нація, яку представляє Національний олімпійський комітет, а Україна безнаціональна, або манкуртська, то вже й пишіть — МОК УРСР.

І ви кличете розвивати якийсь олімпійський рух, щоб не рухатись далі СРСР? Кому такий рух потрібний? В той час як 'Львів спортивний', 'Спортивна арена' (нові спортові газети у Львові, зам. О.Т.) борються за створення справжнього Національного олімпійського комітету України, такого, як мають порядні держави, члени ООН, 'Спортивна газета' друкує маріонетковий статут. Боляче таки читати. Коли не хочете, щоб ваша газета втратила популярність на Заході України, не друкуйте таке, дуже прошу! Гонорар (за цю статтю), якщо належить, перерахуйте дітям Народичів (жертвам Чорнобиля зам. О.Т.)", — закінчив автор.

Цитовані й тисячі подібних листів, що їх не публікують в пресі, свідчать про безкомпромісову боротьбу українського спортового суспільства за належне право Україні мати свій Національний олімпійський комітет та виступати на Олімпійських іграх — самостійно. Покищо, що цей шлях до заповідної мети поза високими бар'єрами окупанта, пробудники українського національного спорту, приневолені долати ще й „бар'єрки", що їх підкладають упривільйовані місцеві хохли. Сотні років поневолення то не жарт, за цей довгенький час „старші брати" не сиділи тишком, а радше вміло й брутально продукували яничарів. До таких можемо зарахувати немале число спортовців, тренерів й спортових діячів в Україні і між ними колишнього майстра спорту учасницю Римської Олімпіяди, під сучасну пору спортову журналістку — Л. Радченко. Ця вихованка сталінської доби бере активну участь в дискусії про олімпійські справи в Україні і особливо про ОКУ.

В одній із статтей в київській „Спортивній газеті" з 24-го квітня 1990 року, під наголовком „Там усі мої друзі", Л. Радченко між іншими написала: „...Я уроджена киянка, я навіть дитиною, під час евакуації,

(Закінчення на стор. 4)

ЗДОРОВ'Я — ВСЬОМУ ГОЛОВА!

Д-р мед. Роман Осінчук

Проблеми екології та катастрофа в Чорнобилі

II.

Зроджується питання, що екологічні проблеми мусять народи розв'язувати у світовому маштабі, бо вони мають ґльобальний характер. І, мабуть, в умовах того ґльобального нещастя чи загрози для життя людині настане світовий мир та людське поєднання. Може тоді врешті й загине московський імперіялізм, і всі народи звернуть всю свою увагу на шукання здорових засобів до життя, зачнуть плекати природу та щадити всякі життєві ресурси. Щоб не забруджувати здорового повітря може застосують енерґію продуковану сонцем, чи вітром, а на місяці далеко від землі, побудують фабричні об'єкти. І так можна б фантазувати чи пророкувати хоч, мабуть, й такі можливості при теперішньому розвитку науки існують. Сьогодні ми знаємо більше про місяць як в половині XV сторіччя знав про свій шлях Колюмбус, а проте він доплив до Америки.

Саме у квітні, відбулися у ЗСА різні доповіді, конференції і святкування по цілій Америці людні відзначування чи демонстрації, присвячені опіці чи охороні людської батьківщини, нашої Землі, та її оточення, щоби таким чином змусити урядові чинники та всіх мешканців нашої плянети до оздоровлюючих заходів нашої „Землі". Не всі вчені чи державні мужі стовідсотково погоджуються із твердженнями чи оздоровлюючими пропозиціями демонструючих громадян та різних товариств „Зелених", проте ця акція змушує урядові кола та мешканців нашої „Землі" почати думати, про її оздоровлення. На жаль, у нас зовсім інша проблема. Чотири роки тому навістило Україну й наш народ велике екологічне нещастя, а це вибух атомового реактора в Чорнобилі, нещасливі наслідки якого український народ буде терпіти довго, яких 150 до 200 років.

Дня 26-го квітня 1986 року після півночі о год. 1-ій і 23 хвилини наступив вибух у четвертому реакторі великої атомової станції у Чорнобилі, приблизно шість миль від районного містечка Чорнобиль (коло 6,000 населення), та 18 миль від міста Прип'ять, місця заселення робітників і їх родин (біля 25,000 мешканців). Після першого вибуху летіли до висоти 800-1.000 метрів вгору цементові бльоки з будови, та ґрафітові плити з реактора з температурою понад 2,000 ступенів Фаренгайта, а 3 секунди пізніше другий вибух густої хмари страшних та смертельних радіяційних елементів, що з висоти біля 1,000 метрів осідали на оточення реактора чи з вітром розносились на ближчі чи дальші терени України й Білорусі. Ця сама радіяція дійшла з вітром теж до Швеції, уряд якої перший заалярмував світ про цю страшну подію та домагався вияснення від совєтського уряду, який хотів замовчати перед світом і громадянами цю страшну й смертельну катастрофу.

У ній під час самої катастрофи та безпосередньо після неї згинуло багато робітників із обслуги реактора чорнобильської станції та тих що їх безвідповідальна адміністрація без найменшої охорони й інструкцій післала на гашення цієї невидимої страшної „пожежі" та будови біля двох тижнів т. зв. саркофаґу для замкнення цієї смертельної радіяції. Всі робітники чи пожежники безпосередньо чи дещо пізніше пожертвували за свою працю життям. І не два смертельні випадки й не 31 смертних випадків, як це постійно повідомляв світ совєтський уряд про кількість жертв у людях. Вже в перших днях цієї катастрофи Україна платила сотнями своїх жертв а пізніше й тисячами. На жаль, ми ніколи не будемо могти зібрати статистичні дані про кількість смертних жертв як наслідок самого вибуху реактора та безпосередньої радіяції після нього, бож про сам випадок уряд СССР хотів замовчати а до жертв людських та катастрофальних наслідків в людях і довкіллі України уряд у Москві та в Києві поставився з тимбільшою недбалістю.

Бо чи ж можна зрозуміти та спокійно сприймати це, що саме в такому грізному положенні йшли приготування та святкування у Києві першого травня, що замість тримати шкільну молодь у помешканнях із замкненими вікнами в часі нагромадження в повітрі радіяційних елементів та чекати кілька днів заки вони осядуть, то молодь мусіла маршувати на вулицях Києва та збивати ще більшу куряву в повітрі та дихати нею. І на це спокійно дивились провідні люди партії та уряду України й на це спокійно теж дивився „гласний" генсек Ґорбачов.

Зрештою проблема чорнобильської катастрофи та її наслідків для народу України та її довкілля була оточена мовчанкою урядовими чинниками так у Москві, як теж у Києві, до чого признався одверто в 1989 році при своїй димісії міністер здоров'я України Романенко.

Закінчення буде.

Богдан Певний

ПРО Я. ГНІЗДОВСЬКОГО І ЙОГО ПОВОРОТ В УКРАЇНУ

II.

На кінець війни Гніздовський опинився у Західній Німеччині, у Мюнхені, де зібралося досить велике скупчення українських мистців. Там була відновлена Українська Спілка Образотворчих Мистців, заснована раніше у Львові. Гніздовський відразу звернув на себе увагу своїми дереворізами завдяки наголосові на якості — лаконічній чистоті технічного виконання, рідкісного після війни явища, коли доводилося жити і працювати у невідрадних обставинах перехідного стану, і коли боротьба за фізичне існування забирала усю силу. Але навіть і тепер працю і витривалість — прикмети, якими не може похвалитися багато мистців, а саме ці прикмети Гніздовський ставив навіть вище таланту.

Перебуваючи в Німеччині та шукаючи за витоками граверської майстерности Гніздовський, самозрозуміло, звернувся до клясиків німецького Відродження, особливо до Альбрехта Дюрера і його учителя Мартіна Шонґауера, сліди впливів яких сильно помітні на його дереворізах плодовитого 1944 року. Сам Гніздовський погоджувався, що Дюрерові „Малі страсті" та „Великі страсті" він вважав тоді, як і пізніше, вершиною графічного мистецтва, до якої, можливо, лише близьке східнє мистецтво, маючи на увазі традиційну китайську і новітню японську графіку. Пізніше Гніздовський мав можливість наблизитися до східнього мистецтва і навіть побувати в Японії.

В основному Гніздовський волів спиратися на свій европейський досвід і тільки тоді, коли виникла потреба відповідної інтерпретації, звернувся до мініятюр „Радзивіллівського літопису", ілюструючи дереворізами ювілейне видання „Слова о полку Ігоревім", і то мотивуючись радше сюжетом, який задля посмаку автентичности вимагав виконання під старину. В наслідок Гніздовський здійснив цикл особливо вдалих дереворізів-мініятюр, які належать до кращих ілюстрацій цього героїчного епосу XII століття. Сьогодні „Слово о полку Ігоревім", видане 1950 року в Філядельфії у ЗСА за редакцією Святослава Гординського і з ілюстраціями Якова Гніздовського — це бібліографічний раритет, на жаль, мало знаний на Україні.

Ілюстрації Гніздовського до „Слова о полку Ігоревім" вводять в іншу ланку його творчости, яка побіч станкової графіки, відогравала передову ролю — це оформлення ним книжок у загальному, а зокрема букви, якої він був великим майстром і ентузіястом. Тут знову Гніздовський будував букву на чисто естетичних і каліграфічних початках. Він мав намір запроєктувати новий, сучасніший український шрифт, передовсім його форму друкарського примінення до творчого життя. Хоч йому не вдалося виконати свій задум у формальному значенні, він оформив велику кількість різноманітних книжок і без його творчого вкладу тяжко собі уявити книжну культуру української діяспори. Він казав, що оформив так багато книжок і зробив стільки обкладинок, що часто непевний чи ця, або інша книжка оформлена ним, чи його емітатором. Лише для прикладу згадаймо оформлені ним повісті Віктора Домонтовича-Петрова „Доктор Серафікус" і „Без ґрунту" та місячник літератури, мистецтва і критики „Арка", що виходив у Мюнхені у 1946-1947 роках і якого Гніздовський був мистецьким редактором. Його дереворізами оформлені англомовні видання поем Джона Кітса, Самуела Тейлора Куліджа, Томаса Гарді, Роберта Фроста та інших. У 1978 році вийшла ілюстрована вибраними дереворізами Гніздовського збірка поем Івана Драча в англійському перекладі за редакцією відомого американського поета Стенлі Куніца.

Мистецька творчість Гніздовського була двоякою — поряд з графікою він займався малярством. Його ранній живопис був суворо академічним і багато в дечому нагадував бройґелівський ґротесковий реалізм. З багатофігурних композицій вирізнялася „Бездомні", або „Скитальці", як її ще називали. Вона отримала широкий розголос завдяки своєму історично-суспільному і документальному значенню. Був це чи не єдиний показний твір, що розказував про пройдену епопею українських біженців перед кінцем жорстокої війни і після неї. Поруч багатофігурних композицій вражала своєю драматичністю картина Гніздовського „Смерть" із співзвучними сюжетними елементами картин „За завісою життя" відомого київського символіста 1920-их років Юхима Михайліва.

У згаданому вже журналі „Арка" Гніздовський ще показав літературну і публіцистичну сторону свого таланту — у ньому він опублікував ряд есеїв на мистецькі теми — про загадку мистця-предтечі Ель Ґрека, про свого улюбленого маляра Пітера Бройґеля — старшого, про український ґротеск з дійовими персонажами Доном Санчою Пансою і його паном лицарем з Манчі. 1967 року його публіцистичний дорібок був включений у невелику книжечку „Гніздовський: малюнки, графіка, кераміка, статті".

З Мюнхену 1949 року Гніздовський еміґрував до ЗСА і почав працювати рисівником в англомовному видавництві Бравн енд Віґелов у Сент Полі, стейт Міннесота. Здавалося б, що на цьому закінчиться пригодницька епопея Гніздовського і почнеться нормальне життя, потоплене у щоденних достатках. Одначе знову неочікуваний випадок змінив хід подій.

Одного дня в Сент Полі, коли Гніздовський спокійно пив каву в одній із затишних каварень міста, повз столик проходила жінка, з торбинки якої випала карточка паперу. Чемний, як завжди, Гніздовський підняв карточку і віддав незнайомій. Виявилося, що карточка була заявою на участь у груповій виставці Міннеапольського Інституту Мистецтва. Незнайома, дізнавшись, що Гніздовський, як і вона, — мистець, а до того новоприбулий з Европи і неознайомлений з місцевим ладом, порадила, як влаштувати свої праці на виставку. Гніздовський з радістю зиковистав пораду незнайомої. Незабаром довідався, що його дереворіз, виконаний ще 1944 року, отримав другу нагороду і що Міннеапольський Інститут Мистецтва бажає купити експонат до своєї постійної колекції, а головно, що жюрі очолював куратор естампів Метрополітального Музею Мистецтва в Ню Йорку. За декілька тижнів Гніздовський дістав ще одну нагороду, тим разом за олійну картину на виставці Міннесотського стейтового ярмарку, де головою жюрі був відомий американський мистець японського походження Ясуо Куіноші. Підбадьорений таким несподіваним успіхом і новими зв'язками, Гніздовський кинув заробіткову працю у видавництві й переїхав у Ню Йорк з відважним рішенням стати незалежним мистцем.

Продовження буде.

Братство кол. Вояків 1-ої Української Дивізії УНА

повідомляє, що

в ДЕНЬ ЗЕЛЕНИХ СВЯТ

дня 3-го червня 1990 р. в Ґлен Спей, Н. Й.
біля Могили-Пам'ятника на Оселі УБС „Верховина"

колишні вояки-українці вшанують пам'ять всіх героїв, які впали в боротьбі за волю Батьківщини. Особливо вшанується пам'ять головного командира Української Повстанської Армії, ген.-хор ТАРАСА ЧУПРИНКИ — РОМАНА ШУХЕВИЧА в 40-ву річницю його геройської смерти та пам'ять поляглих вояків 1-ої УД УНА в боях під Фельдбахом, Австрія.

Порядок вшанування:

10:00 ранку — Богослужби в Українських церквах
11:30 ранку — Соборна Панахида біля Могили-Пам'ятника
1:00 по пол. — Спільний Полуденок комбатантів на Оселі „Верховина".

Просимо всі комбатантські організації та організації молоді, як рівнож все українське громадянство організованою участю вшанувати традиційно пам'ять героїв.

Цього самого дня, в неділю, **3-го червня, о год. 3-ій по пол. на Оселі „Верховина" виступлять солісти Київської Опери.**

Українці Сан Сіти в Арізоні на допомогу дітям Чорнобиля

Вже двічі Український Товариський Клюб переслав чеки, тим разом на суму 700 дол., на фонд Допомоги Дітям Чорнобиля.

Члени клюбу влаштували в днях 27-го і 28-го квітня розпродажу одежі, та різних предметів домашнього вжитку з великим успіхом.

Хоча українська громада в обох Сан Сити невелика, все таки з посвятою і зрозумінням шляхетної цілі вложила багато труду в підготові розпродажу. Про потребу допомоги дітям Чорнобиля поміщено інформації в місцевій пресі, переведено збірку предметів подарованих нашими членами(понад 500 предметів), оцінено їх та в ґаражі і їздні розложено їх для продажу. Покупці, переважно неукраїнці, при закупі були поінформовані про чорнобильську катастрофу та її наслідки в Україні.

Доцільно підкреслити, що більшість членів клюбу — це вже друге, а то й третє покоління американців українського походження.

Разом з попередньою пересилкою чека на суму 300 дол., Український Товариський Клюб зложив 1,000 дол. на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля.

В. Децик

Комітет Побудови І Опіки Пам'ятника Відомим І Невідомим Борцям ОУН-УПА-УГВР
на українському католицькому цвинтарі св. Духа в Гемптонбурґу, Н. Й.
ПОВІДОМЛЯЄ, ЩО

в неділю, 10-го червня 1990 р.

після спільного моління біля головного пам'ятника буде

ОРГАНІЗОВАНИЙ ПОХІД ДО ПАМ'ЯТНИКА ВІДОМИМ І НЕВІДОМИМ БОРЦЯМ ОУН-УПА-УГВР

де буде відслужена

ПАНАХИДА

в сорокову річницю смерти

ген.-хор. Романа Шухевича — Тараса Чупринки та усіх відомих і Невідомих Борців за волю України.

Панахиду відслужить Преосвященніший Владика

Кир Василь Лостен

в сослуженні Отців Духовних.

Збірка біля головного пам'ятника о год. 1:30 по пол.

До участи просимо представників комбатантських, молодечих, громадських, суспільно-політичних організацій зі своїми прапорами та вінками, а українське громадянство до численної участи.

ЕКЗЕКУТИВА КОМІТЕТУ

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА УСПІХИ зроблені в Москві в справі роззброєння, президент Джордж Буш заявив, що він все ще має „велику кількість" спірних питань до полагоджен ня з президентом М. Ґорбачовим, коли вони зустрінуться у Вашінґтоні. Президент Буш сказав, що хоче говорити з М. Ґорбачовим про реґіональні непорозуміння, як **Афганістан і Куба, при тому заявляючи, „ми маємо багато** непорозумінь, що їх треба конечно обговорити і якнайкраще полагодити". Як приклад він вказав на проблему Европи після об'єднання обидвох Німеччин.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ОПОЗИЦІЮ зі сторони ЗСА та Ізраїля, країни-члени Світової організації здоров'я минулого тижня прийняли компромісову постанову посилити програму прямої допомоги палестинцям на окупованих Ізраїлем територіях. Програма допомоги, яку схвалено на минулорічному засіданні вже почала діяти з початком цього року. До розпорядимости на 1990-91 рік є бюджет в сумі 18 міл. дол., з якого можна черпати фонди на кадри та устаткування медичних інституцій на окупованих територіях.

В пам'ять нашої Сестри

св. п. Ольги Калини,

яка померла на самий Великдень 15-го квітня ц. р. в Ню Йорку, жертвуємо на КОШТИ ЛІКУВАННЯ ПОШКОДЖЕНИХ РАДІЯЦІЄЮ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ 200 дол.,
а Покійній Олі дай Господи Вічний спокій.

Брат МИРОН, братова ЯРОСЛАВА ПАВЛОВИ

В глибокому смутку ділимося з Родиною і Приятелями, що в четвер, 17-го травня 1990 р. з волі Всевишнього відійшов від нас

наш Дорогий

МУЖ І ТАТО

бл. п. д-р меценат

МИРОН КОМАР

уроджений в Амстердамі, Н. Й.

ПАНАХИДА відбулася в неділю, 20-го травня 1990 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Tebbutt, Albany, N.Y.

ПОХОРОН — понеділок, 21-го травня 1990 р. о год. 9:30 рано в похоронному заведенні, а відтак о год. 10-ій ранку ВІДПРАВИ в українській католицькій церкві св. Миколая, Watervliet, N.Y. **У вівторок, 22-го травня 1990 р. о год. 11-ій рано Тлінні Останки будуть перевезені на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.**

Горем прибита родина:
дружина — МАРІЙКА
сини — МАРКО І МИХАСЬ
брат — HARRY **з родиною в Каліфорнії**
сестрінка — КАТРУСЯ
ближча і дальша Родина в Україні, Америці і Канаді

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої Найдорожчої
МАМИ І БАБЦІ

бл. п.

МАРІЇ БЕРЕЗИ

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

буде відслужена

в церкві св. Юра в Ню Йорку
в понеділок, 4-го червня 1990 року
о год. 10-ій ранку

Прошу згадати в той день Покійну у своїх молитвах.

Син РОМАН з Родиною

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашої Найдорожчої
МАМИ, БАБЦІ І ПРАБАБЦІ

бл. п.

ОЛЬГИ СОСЕНКО

відправиться

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в середу, 30-го травня 1990 р. о год. 9-ій ранку
в українській католицькій церкві
св. Юра в Ню Йорку.

Про згадку в молитвах просить Рідню, Приятелів і Знайомих

РОДИНА

Ділимося сумною вісткою, що дня 6-го травня 1990 року відійшла у Вічність

бл. п.

ОЛЕНА (ГАЛЯ)
з КОРЖИНСЬКИХ
КУНИНСЬКА

Похоронена в Joliet, Ill.

ТОВАРИСТВО СВЯТА СОФІЯ — КОМІСІЯ ПАТРІЯРШОГО ФОНДУ

повідомляє:

на **ПАТРІЯРШИЙ ФОНД** зложили:

II-90

200.00 дол. — Марія Овчаренко (на допомогу діячів Укр. Кат. Церкви в Україні);
по 100.00 дол. — Іванна Назаревич, Сильвестер Костик, д-р Володимир Кліш, Іван і Анастазія Пиртко, Маріян і Ірена Ґавур (на висилку релігійної літератури на Україну);
по 50.00 дол. — Т. і Л. Стельмах, о. Ярослав Шуст (звернений гонорар), Ярослав і Дарія Оатич (у пам'ять бл. п. мґра Григорія Якименка і Мирона Пінковського);
по 25.00 дол. — Омелян і Юлія Урбанські, Олена Костюк, д-р Іван Кіндрат, Станислав Берегулька (у пам'ять бл. п. Ольги Томашівської), Юлія Вертипорох (у пам'ять бл. п. Василя Паліжа);
по 20.00 дол. — Мирон Бучак, Софія Теслюк.

Листа ч. 095 — Коляда в Ню Бранзвіку, Н. Дж. — збирала Тамара Панкевич, зложили:

120.00 дол. — П-во Дибайли;
по 20.00 дол. — Порфірий і Тамара Панкевич, о. Павло і Віра Лабінські, Оля Городецька, Василь Хомут, Іван Головінський, П. і М. Стойко, Богдан Котис;
по 10.00 дол. — Дмитро і Леся Демедюк, Дарія Оріховська, Д. Ґера, Михайло Хомут;
по 5.00 дол. — Марія Слободян, Іван Яцишин, В. і Л. Старух, Любомир Ратич.

385.00 дол. — Збірка під час похорону бл. п. Василя Паліжа в Дітройті, МІ, переслала дружина Олена Паліж.

Листа ч. 096 — Коляда в Спрінґ Ситі, ПА — збирав Теодор Федишин, зложили

по 20.00 дол. — Теодор Федишин, Стефан Мартиняк;
10.00 дол. — Іван Вітик;
5.00 дол. — Михайло Гайдейчук.

Листа ч. 088 — Коляда в Брістоль, ПА — збирала Марія Флюнт, зложили:

100.00 дол. — Юрій Флюнт;
75.00 дол. — Теодор і Марія Флюнт;
25.00 дол. — Михайло і Соня Шулак;
20.00 дол. — М. Головчак;
по 10.00 дол. — Анна Головчак, родина Остапик, Микола Головчак, Христа Гіґґінс, Родина Стуц, Мирон Дзіндзюра, Давид і Леся Горовіц, Дмитро Лунило, Ніна Ленко, Родина Дідич;
по 5.00 дол. — Роман Головчак, Ірена Вітик, Родина Мазурик

Листи ч. 089 і 090 — Коляда в Левіттавні і Трентоні, Н. Дж — збирав Іван Головка

Листа ч. 089 — зложили:

50.00 дол. — Іван і Софія Головка;
по 25.00 дол. — Дарія Кузик, Люба Мрилоцька, Оля Дубик, Марта Мельник, Родина Ґулай, Родина Сендзік;
по 20.00 дол. — Михайло Бойцун, Родина Маціканич, Ігор Сеник, Емілія Панасюк, д-р Зиновій і Володимира Ґіль, родина Обаранець;
15.00 дол. — Родина Онишкевич;
по 10.00 дол. — Богдан Пасічний, д-р Коцапей, Зенон Федорович, Марія Савула, родина Сенкович, Михайло Матійців, родина Яскір, родина Осадца, Іван Біґун, Юстина Надрага, Василь Головчак, Василь Коцапей, Орест Копаниця, родина Плис, Марія Кассян, родина Гупаловських, родина Гурчин, Іван Грибовський;
по 5.00 дол. — Стефан Шихевеч, родина Зрада, родина Микитин.

Листа ч. 090 — зложили:

по 25.00 дол. — Роман і Леся Городиський, Галина Костюк, Орест Сеник;
по 20.00 дол. — Михайло і Марія Глушак, Ольга Надрага, родина Ляшин;
17.00 дол. — Роман Кузик;
по 10.00 дол. — Макар Копаниця, родина Дзаман, родина Возняк, Володимир Литвин, родина Гуль, Іван Гафткович, родина Стамішевський, Михайло Лясик;
по 5.00 дол. — Софія Веремєнко, Мирон Свідерський, Ярослав Лапка, Юлія Галайдіда, Володимир Маркевич, родина Завада;
4.00 дол. — Микола Косович.

Збірка замість квітів на могилу бл. п. Ольги Томашівської в Кергонксоні, Н. Й., зложили:

55.00 дол. — інж. Евген С. Яворський;
25.00 дол. — д-р Р. і С. Барановський;
по 20.00 дол. — Д. Хухра, Галина Хамула;
по 10.00 дол. — Михайло Баран, Михайло Біґун, Роман і Равлюк, Лідія Яців.

Збірки Українського Патріярхального Товариства, Відділ в Баффало, Н. Й., переслав Зенон Боднарський, реф. Патріяршого Фонду, у пам'ять бл. п. Ярослава Занькова, зложили:

по 50.00 дол. — родина Заньків, Роман і Роман мол. Конотонський;
по 20.00 дол. — Ярослава Турянська, Корнель і Малина Дзюба, Любомир і Софія Гомовай, М. і М. Зелик;
по 10.00 дол. — Данка Завадівська, Михайло Грубек, Оксана Бережницька, Люба Цьолко, Зенон Коновка, Михайло і Текла Мочерняк, Андрій і Ольга Кілко;
5.00 дол. — Марія Добрикевич;

в 1990 р. зложили:

25.00 дол. — Юліян і Ірина Коссовські;
по 10.00 дол. — Михайло Гнатів, Осипа Денека, Дмитро й Ева Ганущак.

Листа ч. 105 — Укр. Патріярхальне Товариство, Відділ в Норт Порті, ФЛ — збірка замість квітів на могилу бл. п. д-ра Миколи Барусевича — переслав Роман Романишин (голова), зложили:

по 25.00 дол. — Михайло Куриляк, д-р Ірена Гребеняк;
по 20.00 дол. — Р. О. Равлюк, Марія Кордуба, Надія Іванчук, Марія Юзик, Леся Арвін;
15.00 дол. — Марія Стефанишин;
по 10.00 дол. — Р. О. Коваль, Віра Фінковянт.

Д-р Микола Барусевич був довголітнім представником Товариства Св. Софія в Кергонксоні, Н. Й., занимався організованням доповідей, імпрез та збірок на Патріярший Фонд. Його стійкість і відданість ідеї Патріярхату УКЦ та Особі Блаженнішого Патріярха Йосифа, в найбільше тяжкий для нашої Церкви час, заслуговує на признання і подяку. З відходом у вічність д-ра Миколи Барусевича Товариство Св. Софія втратило ревного та заслуженого працівника. Високоповажаній Дружині Софії з родиною та Сестрі д-р Надії Барусевич, ЧСВВ — складаємо вислови глибокого співчуття.

Листа ч. 108 — Коляда у Філядельфії, ПА — збирав інж. Юліян Головчак, зложили:

по 50.00 дол. — Богдан і Зореслава Мисько, Іван і Софія Дзіндзюра, Дмитро й Анна Фісяк, Юліян і Олена Головчак, Володимир і Катерина Березяк;
по 25.00 дол. — Роман і Тетяна Левицькі, Віра Пак;
по 20.00 дол. — Анна Ткач, Тоні й Анастазія Фраґніто, Богдан і Стефа Макухи, Наталія Карплюк, Василь Петрів.
15.00 дол. — Віра Пак.

Збірки на Патріярший Фонд за листопад і грудень 1989 р. в Дітройті, МІ. — збирав Микола Кунинський, в пам'ять бл. п. Романа Татарського, зложили:

30.00 дол. — В. Лисий;
25.00 дол. — М. і Н. Кунинські;
по 20.00 дол. — Х. Шалай, М. Дякун;
15.00 дол. — В. і Л. Соя;
по 10.00 дол. — В. Горський, Р. і Т. Куропас, С. і Е. Климишин

В пам'ять бл. п. Володимира Бресденя зложили:

25.00 дол. — Окружна Рада „Провидіння"
20.00 дол. — М. і Н. Кунинські

Дальше зложили:

100.00 дол. — Ігор і д-р Любомира Коцур
15.00 дол. — Володимир Лисий

Листа ч. 103 — Коляда в Кергонксоні, Н. Й. — збирала Галина Хамула, зложили:

50.00 дол. — С. П. Алексин;
по 20.00 дол. — Галина Хамула, М. і М. Баран, Ігор і Марія Зубрицький;
15.00 дол. — д-р Богдан і Мирослава Кондри;
по 10.00 дол. — Галина Татарська, Дарія Хухра, Володимир Квас, Лідія Яців, Іван і Ольга Денисенко, Зеня Бундяк, Дора Ільчицька, С. і Р. Барановські

Українське Патр. Товариство в Балтимор, МД — Коляда — збирав і переслав проф. Петро Войтович, зложили:

25.00 дол. — Петро і Володимира Войтович
20.00 дол. — Олекса і Марія Рибак;
15.00 дол. — Олег і Ніла Бендюк;
по 10.00 дол. — Олег Гудима, Петро Зозуляк, Ірена Зозуляк, Маруся Зозуляк, Ярослава Бендюк, Микола й Оксана Коропецькі, Теодор Кузьмів, Галя Мк Кормік, Петро і Галина Мудрий, Роман і Іванка Хома, Ярослава Совган, Михайло Стельмащук;
по 5.00 дол. — Любомир Блажків, Богдан Гудима, Іван Грицківський, Петро Свистун, Богдан Пасюк, Михайло Хома;
по 3.00 дол. — Богдан Войтович, Антон Лукіянчук, Григорій Малик

Українське Патріярхальне Товариство, Відділ в Баффало, Н. Й. Список жертводавців на Патріярший Фонд за 1989 р. (Крім тих, які були подані у місячних списках)

124 дол. — Бережницька Оксана
По 100 дол. — інж. Барицький Микола, мґр Помиш Лев і Дарія, Лаврівська Ірина, д-р Правак Петро й Олександра, інж. Шевчук Володимир, Теплицький Петро
По 60 дол. — Дзюба Корнель і Емілія, Федірчик Марія
55 дол. — д-р Лоза Мих. і Уляна
По 50 дол. — д-р Грещишин Мирослав і Лідія, мґр Депутат Мих. і Теодосія, Дроздовський Іван і Анна, Пелех Михайло і Віра, д-р Перейма Мирослав, 64-ий Відділ Укр. Братського Союзу.
По 45 дол. — Коцай Михайло й Катерина, Наминанік Петро й Берта
По 40 дол. — Микитин Іван, Поліщук Петро й Анна, Проценко Михайло, Цьолко Люба, Седлярчук Анна
По 35 дол. — Наливайко Теодор і Марія, 127-ий Відділ Укр. Нар. Союзу, Кілко Андрій і Ольга
32 дол. — Душенко Степан і Ольга
30 дол. — Мохнач Михайло
По 25 дол. — Бейґер Богдан і Христина, Берґенсток Надія, Білоголовський Онуфрій і Галина, Блендонога Михайло і Надія, Бойко Стефанія, Боднарський Зенон і Марія, Була Текля, Войчак Роман і Ірина, д-р Дорощак Семен і Ірина, Дусанівський Богдан і Софія, д-р Дякун Андрій, Ільківська Анастасія, Ільківський Дмитро і Олександра, Конотопський Роман, Костишин Володимир, Кулик Олекса і Рут, Курляк Михайло і Марія, Куса Розалія, Левчик Микола і Дарія, д-р Макогон Михайло і Мирослава, Мандзій Михайло і Текля, Мороз Ігор і Христина, інж. Олексій Евген і Світлана, інж. Олексін Григорій, Паславський Микола і Тетяна, Слободинський Ярослав і Ангелина, Сивенький Василь і Марія, Ткач Іван і Марія, Топольницька Богдана, Юрків Текля, Якубовська Ольга
По 20 дол. — Бандрівський Еміль, Бараницький Дмитро і Долорес, Беднарський Йосиф і Франя, Бейґер Василь і Ольга, Ващак Станислав і Софія, Вішка Антін і Анастасія, Гайнс Роберт і Зірка, Ганицький Володимир і Анна, Головатий Любомир і Софія, Ґорганюк Степан і Ольга, Данило Михайло і Франя, Ільківський Михайло, Касприк Роман, Кладочний Михайло, Ковалик Петро, Коссовський Юліян і Ірина, Кравець Іван, Крупницький Андрій, Кучер Анастасія, Литвин Ярослав, Мандзій Софія, Марк Еміль і Віра, Марчиха Олекса, інж. Мороз Богдан і Катерина, Мозяк Михайлина, Миськів Михайло, Михаськів Тадей, Новадлий Василь і Марія, Осташук Микита і Василина, Папуга Каролина, Паращин Антоніна, Паславська Розалія, інж. Пашковський Богдан і Марія, Погаратний Микола й Ірина, Саикевич Неоніля, інж. Салдит Михайло й Оксана, Самотовка Мирослав, Скубіш Василь, Триняк Василь, Хомин Олена, Федик Роман і Віра, Чопик Володимир, Шарван Василь і Марія, Шевчук Іван, Школьний Іван
По 15 дол. — Багнюк Роман, Гайдук Іван і Катерина, Ґереґа Мар'я, Іскало Марія, Маланяк Марія, Мосійчук Зиновія, Пастух Йосиф і Евгенія, Процик Даша, Тиховська Кекилія, Ширий Іван і Анна
По 10 дол. — Бобенчук Павло, Бумбар Марія, Васильківський Ігнатій і Катерина, Вашкурак Михайло, Войчак Андрій і Анастасія, Ганущак Дмитро й Ева, Гнатів Михайло, Ґах Михайло, Ґреґа Олександра, Денека Осипа, Екарт Геральд, Заньків Ярослав і Анна, Заньків Мирослав, Значко Катерина, Іваничко Уляна, Коман Іван, Катрій Михайло, Кордупель Іван і Анна, Коцай Богдан, Кочут Йосиф, Кудерявець Микола і Надія, Кульчицький Іван, Ліськевич Михайло, Мандзій Петро, Маляняк Богдар, Матвіїшин Іван, Мочерняк Михайло і Текля, Музичка Володимир, Нагнибіда Семен, Нестерук Мирон, Нижник Павло, Осадців Володимир і Стефанія, Петрович Михайло, Піхачек Марія, Плотиця Степан, Приндота Анна, Притула Магдалина, Реґула Василь, Романишин Евген, Савуляк Михайло, Сташків Михайло, Хома Петро, Фарима Микола, Фолизюк Василь, Швець Параска, Щербак Юрій, Шишка Степан і Слава, інж. Щуровський Роман і Стефанія, Грубяк Михайло, Лівицький Василь
По 5 дол. — Артимович Анна, Вітрик Антоніна, Ганипсяк Йосиф, Грицунь Ольга, Добрикевич Марія, Коман Семен, Коломон Марія, Коновка Зенон і Олександра, Маслo Іван, Паньків Марія, Петришин Андрій, Плотиця Пилип і Марія, Попадин Ольга, Троян Марія
по 3 дол. — Дерґак Евгенія, Мітрінґа Надія

Збірщики на Патріярший Фонд (Баффало, Н. Й.)

Оксана Бережницька, Онуфрій Білоголовський, Зенон Боднарський, Надія Блендонога, Станислав Ващак, Степан Душенко, Андрій Кілко, Олекса Кулик, Михайло Курляк, Михайло Мохнач, Михайло Миськів, Тадей Михаськів, Тетяна Паславська, Микола Паславський, Андрій Петришин, Евген Романишин

Товариство Свята Софія — Комісія Патріяршого Фонду — складає щиру подяку усім вельмишановним жертводавцям і збірщикам

Всі датки на Патріярший Фонд Товариства Свята Софія можна відтягати від податку IRS No. 23-7380645

Всі чеки просимо виписувати на

St. Sophia Religious Association — Patriarchal Fund

та пересилати на адресу

7911 Whitewood Rd., Philadelphia, PA 19117

Українська громада відзначила посадника Байонну

Василь Вінтонів (зліва) і Мирон Солонинка вручають нагороду-признання Деннисові О. Коллинсові.

Українська громада Байонну, Н. Дж., з ініціятиви Українського Народного Дому нагородила спеціяльною плякетою посадника Байонну Денниса П. Коллинса.

В Меріст школі на прийнятті, що його влаштувала демократична організація „Ню Фронтір" 28-го квітня посадник рішив більше не кандидувати. Впродовж 16-ох років українська громада в Байонні в його особі знаходила доброго приятеля та відданого звеличника для добра української справи. Саме за його вирозуміння, підтримку та приязнь Управа УНДому вирішила винагородити посадника Д. Коллинса цією нагородою.

Пляткету вручили Василь Вінтонів, голова УНДому і інспектор при департаменті здоров'я, та Мирон Солонинка, голова Ради директорів УНДому і податковий інспектор міста. На плякеті виписано: „Українська громада Байонну нагороджує Денниса П. Коллинса, посадника Байонну, цією плякетою за його активну підтримку та приязнь до українсько-американської громади Байонну. Щасти Вам Боже, Многая літа, 1990.

В. Вінтонів сказав, що не є важливим до якої партії належать наші приятелі в уряді. Раз вони нас підтримують, то треба їм висловити нашу вдячність.

Наради...

(Закінчення зі стор. 1)

що не сядуть, доки їхню заяву не буде вислухано. Стоячий протест тривав хвилин 10-15 і домоглися, щоб переголосувати ще раз питання про трансляцію сесії на вулицю.

На підтримку вимог населення виступив — для багатьох дуже несподівано — депутат Володимир Івашко який підтримав вимогу озвучити площу перед ВР. Його підтримав депутат Ємець. Повторним голосуванням ухвалили поставити гучномовці на площі, а біля самого будинку зробити низьку огорожу замість міліцейського кордону. Незабаром, коли пристрасті з цим трохи вляглися, сесія перейшла до обговорення порядку денного. Депутат Лесь Танюк запропонував обговорити можливість передачі газети „Правда Украины" Верховній Раді УССР. Депутат Іван Драч запропонував внести до порядку денного питання про обставини голоду в Україні 1932-33 років.

Ділова частина ранкового засідання третього дня сесії Верховної Ради УССР розпочалася звітним рапортом Мандатної комісії, з яким виступив її голова О.Рябоконь. Доповідь була традиційна і мала на меті засвідчити про благополучність виборів. Проте під час дебатів депутати у виступах висловили невдоволення формальним підходом Мандатної комісії до перевірки численних скарг про різні порушення під час виборів. Мандатна комісія, зауважили депутати, пішла протерованим шляхом, використала переважно матеріяли Центрвиборчкому, а саме перевіркою сиґналів з місць не займалася. Чимало критичних зауважень висловили й окремі члени комісії: С. Волковецький, П. Мовчан, В. Ігнатенко.

Досить обґрунтованим був виступ депутата О. Ємця про неправомірні дії Центрвиборчкому, який відмовився від реєстрації деяких кандидатів. Інші депутати — В. Скальський, О. Остапенко, І. Грицай — назвали такі звинувачення опонентів видуманими й запропонували затвердити рапорт Мандатної комісії. Після спалаху політичної боротьби рапорт Мандатної комісії все ж таки затвердили більшістю голосів і підтвердили повноваження всіх 449 депутатів.

Другий спалах бурхливих дискусій виник під час обговорення порядку денного сесії. В результаті цього дня до порядку денного все ж були включені питання про суверенітет України, про невідкладні заходи для захисту населення від наслідків чорнобильської катастрофи, про пріоритетний розвиток села тощо.

Проте обрання комітету конституційного нагляду було відкладено на майбутнє як і утворення комітету народної контролі. Засідання мало закінчитися в годині 6-ій вечора, але залишалося необговореними ще кілька питань. Головуючий І. Плющ зробив кілька наполегливих спроб проголосувати їх усі загалом, однак депутати з цим не погодились.

В цей час спалахнула третя гостра дискусія. Депутат В. Стадниченко повідомив про зауваження громадян України в численних телефонічних дзвінках та телеграмах, при цьому він, від імени виборців, почав звинувачувати поіменно деяких депутатів від Демократичного Бльоку, які нібито розчарували своїх виборців. На знак протесту всі депутати, які представляють Демократичний Бльок, встали з місць. Зчинився гамір. Після чого Стадниченку далі говорити заборонили.

Вечором передавали по українській телевізії хід нарад без скорочень.

Одеські...

(Закінчення зі стор. 1)

чу дільницю і почав пікетування біля входу до виборчої дільниці.

На вимогу голови дільничної виборчої комісії Анатолія Андрушка, директора книжкової фабрики, Скульський був затриманий капітаном міліції Г. Вишнім та працівником Центрального ВВС м. Одеси лейтенантом Мартиненком і, з застосуванням фізичної сили, доставлений у міліційне відділення. Там заступник начальника підполковник Громовий ударив Скульського і пообіцяв: „Скоро будем вам, сукам, стрелять из пистолетов в затылки".

Капітан Шайдур, допровадивши Скульського в міліційне відділення 20-го квітня, знову повернувся до помешкання Скульського і, погрожуючи дружині, відібрав у неї пашпорт чоловіка. Потім Скульського відвезли до суду, де в годині 10:30 суддя Петровський почав слухання справи.

Скульський вимагав, щоб йому дали змогу взяти адвоката й викликати свідків, тому суд відклали до години 4:30 по полудні. В годині 5:40 суддя переніс розгляд справи на 27-го квітня, а потім на 4-го травня, далі на 7-го і 8-го травня. Під час розгляду 8-го травня суддя Петровський заборонив присутнім робити магнітофонний запис судового процесу. Після опитування свідків Скульського було виправдано за відсутністю в його діях адміністративних порушень.

На підставі клопотання Скульського, суддя Петровський розглядає можливість винесення окремої постанови щодо дій виборчої комісії та працівників міліції.

Це перший випадок в Одесі, коли суд припинив адміністративну справу проти „неформалів", нанісши удар місцевим україножерам.

Вияв взаємної любови у традиційних гагілках

Від найдавніших часів гагілки були в нашого народу виявом радости. Виводять їх дівчата під церквою в день Христового Воскресення як символ любови, надії та перемоги добра над злом. Поєднання співу з хороводами і танками пригадують пробудження весни і людських почувань. Тут проявляється краса і мудрість, що ніколи не проминає. Молодь, переживаючи разом з нами, має милі спомини, поглиблює українську свідомість на користь Церкви, школи й організації.

Злука з Христовим Воскресенням будить в них любов, непохитну віру, пошану до предків і культури. Молодь з захопленням звеличила цей день. Заля під церквою Матері Божої в Міссісаґа, коло Торонто, була переповнена. Дівочий хор „Левада" при співучасті молодіжних ансамблів успішно і з любов'ю вшанували присутніх виступами і своєю поведінкою. Бабуні, дідусі і діти хотіли насолоджуватися гагілками, зайняли передні місця. Вони з задоволенням сприймали кожну пісню з різноманітною тематикою, відповідними вправами і ритмом. Гагілки особливо тепер, на чужині, стали ніби народним фестивалем у всій своїй красі і притягують українську молодь.

Всі стародавні звичаї є творчістю народу. В них є його духовні скарби, а коли передаємо їх нашій молоді, передаємо їй українську духовність. Всі присутні мали чим любуватися. І ось дівчата, взявшись за руки двома рядами, заспівали „Ходить жучок по ялині, а жучиха по долині". Діти переходили по мості збудованому з рук дівчат. Відтак пісня „Вию, вию вінець" оживила дітей і молодь. Всі разом співали, вили і розвивали вінець.

Личка дітей раділи, що можуть зі старшими брати участь в забаві. Присутні нагороджували їх гучними оплесками. Пані з управи хору угощали всіх напитками, кавою, соками і смачною перекускою. Це був правдивий святочний настрій в одній великій святочній родині.

Наша молодь, зорганізована під проводом маестра В. Кардаша, взяла на себе цей великий обов'язок продовжувати і плекати наші традиції, а тим заохочувати всю нашу молодь і дітей до спільної праці. І перед нами великий обов'язок пам'ятати про виховання нашої дітвори, особливо з приходом нової еміґрації, як і ми колись в тяжких обставинах виховували своїх дітей і тепер маємо лікарів, адвокатів, українських патріотів.

Анна Блонарович

Гагілки в Торонто

Барикади...

(Закінчення зі стор. 2)

відчувала, що то є любов до малої батьківщини. Але потім, саме через спорт, стала вважати батьківщиною весь Союз. Ми виступали у Прибалтиці, в Середній Азії, в Білорусії, в Грузії. Всюди хтось із команди (збірної СССР) виявлявся вдома і показував іншим свою малу батьківщину з особливою любов'ю. Засвідчую, — далі ще писала Радченко, — що збірна СРСР — чудова школа дружби народів. Не пам'ятаю жодного випадку, щоб в команді виникла бодай одна сварка через національне питання"...

Ось який яскравий доказ упадку національної гідности, глибоко закоріненого русофільства цієї, все таки талановитої жінки. Писати нині про цю штучну „дружбу" в збірній команді СССР та ніби гармонію між спортовцями різних національностей, виглядає смішно й несерйозно. Адже Радченко бачить на власні очі, що ці її колишні друзі з Литви, Латвії, Естонії, Грузії й інших республік, відреклися від цієї дружби при першій нагоді. Час би й Л. Радченко, врешті зійти із старшобратнього човна і хоч би наприкінці своєї творчої кар'єри прислужитися для рідного народу для своєї Батьківщини-України. Іскра надії, що так станеться, уявляється нам, коли вчиталися в її слова наприкінці тієї ж статті. „...Час не минає, а летить із шаленою швидкістю. Ось уже й наші народні депутати все частіше згадують про потребу передивитися союзні договори між республіками і центром. Створити інші основи співробітництва. Розширити політичну самостійність республік. У який саме спосіб це буде зроблено — побачимо. І відповідно змінюватимуться форма, сфера впливу та міжнародний статус нашого спорту. Так ОК України, проєкт статуту якого запропоновано для обговорення, — початкова форма на шляху до дальшого розвитку самостійності...".

Вони потребують нашої підтримки

Як бачимо, процеси національного відродження в Україні, нарешті захопили й спорт. Національно свідомі спортові кадри з кожним днем збільшуються набирають сили й безкомпромісово змагають до створення справжнього Національного олімпійського комітету України та участи збірних команд України в міжнародних змаганнях, у тому числі в Олімпійських іграх. Першим більшим кроком до цього, був факт створення 12-го березня 1990 року у Львові Української Спортової Асоціяції, що в організованій формі буде змагати до цієї мети. Як і інші ділянки українського життя в сучасну критичну добу відродження, спортова, особливо потребує нашої підтримки і співпраці.

Українці у вільному світі можуть значно улегшити цю важку боротьбу, що її ведуть наші спортові друзі в Україні. Вказано було б щоб цією нерівною боротьбою заціхавилися наші громадські центри, особливо відповідальні референти спорту при Світовому Конґресі Вільних Українців. Важливим є доводити до відома спортових діячів в країнах вільного світу про бажання українських спортовців і їхню боротьбу вийти на міжнародну арену, — самостійно. Особливу увагу слід би приділити для належної інформації Міжнародного Олімпійського Комітету, до якого незабаром звернуться засновники Національного олімпійського комітету України, щоб прийняли в свої ряди нашу Батьківщину.

Колись, в минулому, в цій ділянці дуже успішно виконував свою працю Український Олімпійський Рух, який навіть добився того, що прийняття до МОК України, офіційно обговорювала на свому засіданні Президія. За прийняття України до МОК тоді прихильно висловилися президент А. Брендедж, канцлер МОК О. Маєр та представники таких країн, як: ЗСА, Англія, Бельгія, Греція, Швайцарія, Бразилія, Мехіко, Австралія, Ніґерія, Швеція, Італія й ряд інших.

Сучасні спортові події в Україні зобов'язують українців у вільному світі, відновити цю корисну працю, що її проводив УОР і як ми вже згадали вище, її найкраще може координувати при тісній співпраці з Проводом Української Спортової Централі Америки і Канади, Світовий Конґрес Вільних Українців. Не виключено, що треба буде створити у вільному світі філію НОК України, найкраще з осідком в котромусь з найбільших міст Канади.

ДЕЩО НЕ ТАК...

У 88-му числі „Свободи", з 10-го травня, поміщено допис д-ра Юліяна Мовчана п.з. „До 75-річчя двох визначних громадян". Мова в цьому дописі про д-ра Володимира Боднара і про мене. Я, очевидно, сердечно вдячний д-рові Мовчанові за несподівану теплу згадку про мене, за честь, якою мене наділив (питання тільки: чи заслужено), та за накреслення моєї короткої біографії.

З огляду на те, що між біографічними даними трапилися деякі недокладності, вважаю за відповідне їх направити.

Моє рідне село зветься Підберізці, а не Підберіжці. Дівоче прізвище моєї матері Параскевії — Чинило, а не Хинило. В ЗСА працював я по-різному: був звичайним робітником, був і професором коледжу. Закріпився на педагогічній праці. Коли йдеться про українське шкільництво, в системі УККА, працював я в ньому від 1951 до 1973 року. Був учителем, кілька років директором „Рідної Школи" в Баффало, а то й інспектором у цій системі для західньої частини стейту Ню Йорк. Правда, я був і є членом Українського Патріярхального Товариства в Баффало, але секретарем цього товариства був я тільки деякий час. Натомість був я 10 років секретарем Відділу УККА в Баффало (до 1985 року). Перед тим був кількакратним культурно-освітнім референтом цього Відділу, а то й головою (два роки). Тепер я є почесним головою Відділу. Я є член - кореспондент НТШ. В зв'язку з віддалю я не можу брати участи у конференціях цього товариства. Але бувало, що мої, надіслані туди доповіді, читалися. Дещо було поміщене у „Записках НТШ". Більша моя праця про українського поета О. Кобця чекає там на появу друком.

Накінець зроблю ще одне загальне вже, зауваження вживаний д-ром Мовчаном прикметник „різний" іноді належало б звузити, а іноді сконкретизувати.

Цим своїм спростуванням я абсолютно не маю наміру дорікати д-рові Мовчанові. Навпаки, я йому щиро вдячний за його добру волю, за його жест. Спростовую деякі інформації тому, щоб хтось, колись, як забажає покликатися на допис д-ра Мовчана, не повторив неточностей.

Михайло Лоза